

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (druhá komora)

z 26. februára 2015*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania — Priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti — Azyl — Smernica 2004/83/ES — Článok 9 ods. 2 písm. b), c) a e) — Minimálne ustanovenia pre oprávnenie a postavenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva ako utečencov — Podmienky priznania postavenia utečenca — Činy prenasledovania — Trestné sankcie voči príslušníkovi ozbrojených síl Spojených štátov, ktorý odmietol slúžiť v Iraku“

Vo veci C-472/13,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Bayerisches Verwaltungsgericht München (Nemecko) z 20. augusta 2013 a doručený Súdnemu dvoru 2. septembra 2013, ktorý súvisí s konaním:

Andre Lawrence Shepherd

proti

Bundesrepublik Deutschland,

SÚDNY DVOR (druhá komora),

v zložení: predsedníčka druhej komory R. Silva de Lapuerta, podpredseda Súdneho dvora K. Lenaerts, vykonávajúci funkciu sudcu druhej komory, sudcovia J.-C. Bonichot (spravodajca), A. Arabadžiev a J. L. da Cruz Vilaça,

generálna advokátka: E. Sharpston,

tajomník: I. Illéssy, referent,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 25. júna 2014,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- A. L. Shepherd, v zastúpení: R. Marx, Rechtsanwalt,
- nemecká vláda, v zastúpení: T. Henze, A. Wiedmann a K. Petersen, splnomocnení zástupcovia,
- grécka vláda, v zastúpení: M. Michelogiannaki, splnomocnená zástupkyňa,
- holandská vláda, v zastúpení: M. Bulterman a B. Koopman, splnomocnené zástupkyne,

* Jazyk konania: nemčina.

— vláda Spojeného kráľovstva, v zastúpení: M. Holt, splnomocnený zástupca, za právnej pomoci S. Fatima, barrister,

— Európska komisia, v zastúpení: M. Condou-Durande a W. Bogensberger, splnomocnení zástupcovia,
po vypočutí návrhov generálnej advokátky na pojednávaní 11. novembra 2014,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 9 ods. 2 písm. b), c) a e) smernice Rady 2004/83/ES z 29. apríla 2004 o minimálnych ustanoveniach pre oprávnenie a postavenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva ako utečencov alebo osôb, ktoré inak potrebujú medzinárodnú ochranu, a obsah poskytovanej ochrany (Ú. v. EÚ L 304, s. 12; Mim. vyd. 19/007, s. 96).
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu, ktorého účastníkmi sú pán Shepherd, štátny príslušník Spojených štátov, a Bundesrepublik Deutschland (Spolková republika Nemecko) a ktorého predmetom je skutočnosť, že Spolková republika Nemecko odmietla priznať pánovi Shepherdovi postavenie utečenca.

Právny rámec

Dohovor o právnom postavení utečencov

- 3 Podľa článku 1 časti A ods. 2 prvého pododseku Dohovoru o právnom postavení utečencov, podpísaného v Ženeve 28. júla 1951 [*Zbierka zmlúv Spojených národov*, zv. 189, s. 150, č. 2545 (1954)], ktorý nadobudol platnosť 22. apríla 1954 (ďalej len „Ženevský dohovor“), zmeneného a doplneného Protokolom týkajúcim sa právneho postavenia utečencov, podpísaným v New Yorku 31. januára 1967, ktorý nadobudol platnosť 4. októbra 1967, sa pojem „utečenec“ vzťahuje na ktorúkoľvek osobu, ktorá „sa nachádza mimo svojho štátu a má oprávnené obavy pred prenasledovaním z rasových, náboženských a národnostných dôvodov alebo z dôvodu príslušnosti k určitej sociálnej skupine alebo zastávania určitých politických názorov, nemôže prijať alebo v dôsledku uvedených obáv odmieta ochranu svojho štátu; alebo osob[u] bez štátneho občianstva, ktorá sa nachádza mimo štátu svojho doterajšieho pobytu a ktorá sa tam vzhľadom na uvedené obavy nemôže alebo nechce vrátiť“.

Smernica 2004/83

- 4 Smernica 2004/83 obsahuje tieto odôvodnenia:

„1. Spoločná politika pre azyl, vrátane Spoločného európskeho azylového systému, tvoria súčasť cieľa Európskej únie týkajúceho sa postupného vytvárania priestoru slobody, bezpečnosti a spravodlivosti otvoreného tým, ktorí sú nútení okolnosťami, aby legitímne hľadali ochranu v [Únii].

...

3. Ženevský dohovor... poskytuj[e] základný kameň pre medzinárodný právny režim na ochranu utečencov.

...

6. Hlavným cieľom tejto smernice je na jednej strane zaistiť, aby členské štáty uplatňovali spoločné kritériá pre identifikáciu osôb, ktoré skutočne potrebujú medzinárodnú ochranu[,] a na druhej strane zaistiť, aby bola k dispozícii minimálna úroveň výhod pre tieto osoby vo všetkých členských štátoch.

...

16. Mali by sa stanoviť minimálne pravidlá pre definíciu a obsah postavenia utečenca s cieľom usmernenia príslušných vnútroštátnych orgánov členských štátov pri uplatňovaní Ženevského dohovoru.

17. Potrebné je zaviesť spoločné kritériá pre uznanie žiadateľov o azyl ako utečencov v zmysle článku 1 Ženevského dohovoru.“

- 5 Podľa článku 1 smernice 2004/83 je jej účelom stanoviť minimálne ustanovenia týkajúce sa jednak podmienok, ktoré musia spĺňať štátni príslušníci tretej krajiny alebo osoby bez štátnej príslušnosti na to, aby mohli požívať medzinárodnú ochranu, a jednak obsahu poskytovanej ochrany.

- 6 Podľa článku 2 písm. c) smernice 2004/83 na účely tejto smernice „utečenec“ znamená „štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorý kvôli oprávnenej obave pred prenasledovaním z rasových, náboženských dôvodov, dôvodov štátnej príslušnosti, politických dôvodov, z dôvodu zastávania určitého politického názoru alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine, nemôže prijať alebo v dôsledku uvedených obáv odmieta ochranu tejto krajiny...“

- 7 Článok 4 uvedenej smernice definuje podmienky posudzovania relevantných skutočností a okolností, ktoré má žiadateľ predložiť na podporu svojej žiadosti o medzinárodnú ochranu. Tento článok vo svojom odseku 3 stanovuje:

„Posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu sa má vykonať na individuálnom základe a zahŕňa zohľadnenie:

- a) všetkých príslušných skutočností, pokiaľ sa týkajú krajiny pôvodu v čase prijatia rozhodnutia o žiadosti; vrátane zákonov a nariadení krajiny pôvodu a spôsobu, ktorým sú uplatňované;
- b) príslušných vyhlásení a dokumentácie predloženej žiadateľom vrátane informácií o tom, či žiadateľ bol alebo môže byť predmetom prenasledovania...;
- c) jednotlivého postavenia a osobných okolností žiadateľa, vrátane faktorov taký[ch] ako pôvod, pohlavie a vek, s cieľom posúdenia, či na základe osobných okolností žiadateľa, činy, ktorým bol alebo mohol byť žiadateľ vystavený, by predstavovali prenasledovanie alebo vážne bezprávie;

...“

- 8 Článok 9 tej istej smernice, nazvaný „Činy prenasledovania“, vo svojich odsekoch 1 a 2 definuje tieto činy takto:

„1. Činy prenasledovania v zmysle článku 1 [časti] A Ženevského dohovoru musia:

- a) byť svojou povahou dostatočne vážne alebo opakované tak, aby predstavovali vážne porušovanie základných ľudských práv, najmä práv, [na ktoré] nevzťahuje výnimka podľa článku 15 [ods. 2 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, podpísaného v Ríme 4. novembra 1950]; alebo

b) byť kumuláciou rôznych opatrení, vrátane porušovaní základných práv, ktoré sú dostatočne vážne[,] pokiaľ ide o postihnutie jednotlivca podobným spôsobom[,] ako je uvedené v písm. a).

2. Činy prenasledovania, ako je kvalifikované v odseku 1 [v zmysle článku 1 – *neoficiálny preklad*], môžu, *inter alia*, nadobúdať formu:

...

b) zákonných, správnych, policajných a/alebo súdnych opatrení, ktoré sú samotné diskriminačné alebo ktoré sú vykonávané diskriminačným spôsobom;

c) stíhania alebo potrestania, ktoré je neúmerne alebo diskriminačné;

...

e) stíhania alebo potrestania kvôli odmietnutiu vykonania vojenskej služby v čase konfliktu tam, kde vykonávanie vojenskej služby by znamenalo činy alebo akty spadajúce pod klauzuly vylúčenia[,] ako je uvedené v článku 12 odsek 2;

...“

9 Článok 9 ods. 3 smernice 2004/83 vyžaduje existenciu spojenia medzi dôvodmi prenasledovania uvedenými v článku 10 tejto smernice a činmi prenasledovania.

10 Článok 12 uvedenej smernice, nazvaný „Vylúčenie“, vo svojich odsekoch 2 a 3 uvádza:

„2. Štátny príslušník tretej krajiny alebo bez štátneho občianstva je vylúčený zo získania postavenia utečenca tam, kde existujú vážne dôvody domnievať sa, že:

a) sa dopustil trestného činu proti mieru, vojnových zločinov alebo trestných činov proti ľudskosti podľa medzinárodných dokumentov obsahujúcich ustanovenia o takýchto trestných činoch;

b) sa dopustil vážneho nepolitického trestného činu mimo štátu svojho azylu predtým, ako v ňom bo[1] prijatý ako utečenec; čo znamená čas vydania povolenia na pobyt na základe priznania postavenia utečenca; najmä neludské trestné činy, aj keď sú spáchané s údajne politickým cieľom, môžu byť klasifikované ako vážne nepolitické trestné činy;

c) je vinný za činy, ktoré sú v rozpore s cieľmi a zásadami Organizácie Spojených národov, ako sú uvedené v preambule a článkoch 1 a 2 Charty Organizácie Spojených národov.

3. Odsek 2 sa uplatňuje na osoby, ktoré podnecujú alebo sa inak podieľajú na páchaní trestných činov alebo činov uvedených v tomto dokumente [v tomto odseku – *neoficiálny preklad*].“

11 V súlade s článkom 13 tej istej smernice 2004/83 členský štát prizná žiadateľovi postavenie utečenca, ak spĺňa okrem iného podmienky uvedené v článkoch 9 a 10 tejto smernice.

Nemecké právo

- 12 Podľa § 3 ods. 1 a 2 zákona o azylovom konaní (Asylverfahrensgesetz) z 27. júla 1993 (BGBl. 1993 I, s. 1361) v znení uverejnenom 2. septembra 2008 (BGBl. 2008 I, s. 1798, ďalej len „AsylVfG“), na ktorý odkazuje vnútroštátny súd:

„1. Cudzinec je utečenec v zmysle [Ženevského dohovoru], ak je v štáte, ktorého je štátnym príslušníkom alebo v ktorom mal ako osoba bez štátnej príslušnosti obvyklý pobyt, vystavený hrozbám uvedeným v § 60 ods. 1 zákona o pobyte, výkone povolania a integrácii cudzincov na spolkovom území (Gesetz über den Aufenthalt, die Erwerbstätigkeit und die Integration von Ausländern im Bundesgebiet) z 30. júla 2004 (BGBl. 2004 I, s. 1950), ďalej len ‚Aufenthaltsgesetz‘).

2. Cudzinec nie je utečencom v zmysle odseku 1, pokiaľ existujú vážne dôvody domnievať sa, že:

- (1) sa dopustil trestného činu proti mieru, vojnového zločinu alebo trestného činu proti ľudskosti v zmysle medzinárodných dokumentov vypracovaných s cieľom upraviť ustanovenia týkajúce sa týchto trestných činov,
- (2) predtým, ako bol uznaný za utečenca, sa mimo spolkového územia dopustil vážneho nepolitického trestného činu, najmä obzvlášť krutého činu, aj keď bol spáchaný s údajne politickým cieľom, alebo
- (3) svojím konaním porušil ciele a zásady Spojených národov.

Prvá veta sa vzťahuje aj na cudzincov, ktorí podnecujú k trestným činom alebo konaniu uvedeným v tomto odseku, alebo ktorí sa na nich zúčastnili akýmkoľvek iným spôsobom.“

- 13 Podľa § 60 ods. 1 Aufenthaltsgesetz v znení uverejnenom 25. februára 2008 (BGBl. 2008 I, s. 162):

„1. Pri uplatnení [Ženevského dohovoru]... cudzinec nesmie byť vyhostený do štátu, v ktorom je ohrozený jeho život alebo sloboda z rasových, náboženských alebo národnostných dôvodov alebo z dôvodu príslušnosti k určitej sociálnej skupine či zastávania určitých politických názorov... Pôvodcom prenasledovania v zmysle prvej vety môžu byť:

- a) štát;
- b) strany alebo organizácie kontrolujúce štát alebo podstatnú časť územia štátu; alebo
- c) neštátni aktéri, pokiaľ aktéri, ktorí sú uvedení v písmenách a) a b), vrátane medzinárodných organizácií, nie sú preukázateľne schopní alebo ochotní poskytnúť ochranu pred prenasledovaním, a to bez ohľadu na to, či v krajine existuje alebo neexistuje štátna vládnuca moc,

s výnimkou situácie, že existuje možnosť úteku v rámci štátu.

Na určenie toho, či ide o prenasledovanie v zmysle prvej vety, treba subsidiárne uplatniť článok 4 ods. 4, ako aj články 7 až 10 smernice 2004/83... Keď sa cudzinec odvoláva na zákaz vyhostenia podľa tohto odseku, Bundesamt für Migration und Flüchtlinge [(Spolkový úrad pre migráciu a utečencov)]... v konaní o azyl určí, či sú splnené podmienky vyžadované v prvej vete a či cudzincovi treba priznať postavenie utečenca. Rozhodnutie Bundesamt für Migration und Flüchtlinge možno napadnúť len podľa ustanovení [AsylVfG].“

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

- 14 Pán Shepherd, štátny príslušník Spojených štátov, sa v decembri 2003 vo svojej krajine zaviazal na službu v aktívnom vojsku americkej armády na obdobie pätnástich mesiacov. Bol vyškolený za servisného technika pre vrtuľníky a v septembri 2004 bol prevelený do práporu leteckej podpory v Katterbachu (Nemecko). Jeho jednotka bola už vtedy vyslaná do Iraku, a preto sa následne pripojil k základni Speicher v blízkosti mesta Tikrít (Irak).
- 15 Od septembra 2004 do februára 2005 pracoval na údržbe vrtuľníkov a priamo sa nezúčastňoval ani na vojenských akciách, ani na bojoch.
- 16 Vo februári 2005 sa jeho jednotka vrátila do Nemecka. Pán Shepherd si predĺžil trvanie zmluvy.
- 17 Dňa 1. apríla 2007 dostal povolávací rozkaz, aby sa znovu vrátil do Iraku. Dňa 11. apríla 2007, pred svojím odchodom z Nemecka, opustil armádu, pretože sa domnieval, že sa už nemôže zúčastňovať na vojne v Iraku, ktorú považuje za nelegálnu, a na vojnových zločinoch, ktoré boli podľa neho spáchané. U známeho bol ubytovaný až do podania svojej žiadosti o azyl na príslušných nemeckých orgánoch v auguste 2008. Na podporu svojej žiadosti v podstate tvrdil, že z dôvodu odmietnutia vykonávania vojenskej služby v Iraku mu hrozilo trestné stíhanie a že dezercia mu vzhľadom na to, že z amerického pohľadu je závažným trestným činom, ovplyvnila život, pretože ho vystavila sociálnemu odmietnutiu v jeho krajine.
- 18 Bundesamt für Migration und Flüchtlinge žiadosť o azyl zamietol rozhodnutím z 31. marca 2011.
- 19 Pán Shepherd podal na vnútroštátny súd návrh na zrušenie tohto rozhodnutia a na to, aby mu bolo priznané postavenie utečenca. Vychádzal z ustanovení § 3 ods. 1 a 4 AsylVfG v spojení s § 60 ods. 1 Aufenthaltsgesetz.
- 20 Pre vnútroštátny súd je popri otázke, či bude žiadateľovi v jeho krajine pôvodu v budúcnosti hroziť prenasledovanie z dôvodu jeho dezercie, najmä dôležité určiť stupeň zapojenia do vojenských akcií, ktorému musí zodpovedať člen ozbrojených síl na to, aby sankcie, ktoré vyplývajú z jeho dezercie, boli posúdené ako „činy prenasledovania“ v zmysle článku 9 ods. 2 písm. e) smernice 2004/83, keďže výraz „vykonávanie vojenskej služby[,ktoré] by znamenalo činy... uvedené v článku 12 odsek 2“, ktorý je v ňom uvedený, nie je jasne definovaný.
- 21 Za týchto podmienok Bayerisches Verwaltungsgericht München rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Má sa článok 9 ods. 2 písm. e) smernice 2004/83 vykladať v tom zmysle, že ochrana sa vzťahuje len na tie osoby, ktorých konkrétny okruh vojenských úloh zahŕňa priamu účasť na bojových operáciách, to znamená ozbrojené akcie, resp. na osoby, ktoré disponujú právomocou nariaďovať takéto akcie (prvá alternatíva), alebo môžu pod ochranu podľa tohto ustanovenia spadať aj ostatní príslušníci ozbrojených síl, keď sa ich okruh úloh obmedzuje na logistickú a technickú podporu jednotky mimo vlastných bojových operácií a boj ovplyvňujú len nepriamo (druhá alternatíva)?

2. Pokiaľ treba na prvú otázku odpovedať v zmysle druhej alternatívy:

Má sa článok 9 ods. 2 písm. e) smernice 2004/83 vykladať v tom zmysle, že vojenská služba v (medzinárodnom alebo vnútroštátnom) konflikte musí v prevažnej alebo systematickej miere viesť k spáchaniu trestných činov alebo činov v zmysle článku 12 ods. 2 smernice 2004/83 (prvá alternatíva), alebo postačuje, ak žiadateľ o azyl preukáže, že ozbrojené sily, ktorých je príslušníkom, spáchali na území, kde sú nasadené, v určitých prípadoch trestné činy v zmysle článku 12 ods. 2 písm. a) smernice 2004/83, a to buď preto, že sa jednotlivé rozkazy preukázali v tomto zmysle ako trestné činy, alebo preto, že išlo o excesy jednotlivcov (druhá alternatíva)?

3. Pokiaľ treba na druhú otázku odpovedať v zmysle druhej alternatívy:

Prizná sa ochrana prináležiaca utečencom len vtedy, keď možno bez rozumných pochybností so značnou pravdepodobnosťou aj do budúcnosti počítať s tým, že dôjde k porušovaniu medzinárodného humanitárneho práva, alebo stačí, ak žiadateľ o azyl označí skutočnosti, podľa ktorých sa v konkrétnom konflikte (či už nevyhnutne, alebo s pravdepodobnosťou) spáchajú takéto trestné činy, a preto nemožno vylúčiť možnosť, že by do nich mohol byť zapojený?

4. Vylučuje netolerovanie alebo stíhanie porušení medzinárodného humanitárneho práva vojenskými súdmi ochranu utečencov podľa článku 9 ods. 2 písm. e) smernice 2004/83, alebo táto skutočnosť nezohráva nijakú úlohu?

Musí dokonca dôjsť k stíhaniu Medzinárodným trestným súdom?

5. Vylučuje ochranu utečencov skutočnosť, že medzinárodné spoločenstvo schválilo nasadenie vojenských jednotiek, resp. obsadenie územia, alebo že sa toto nasadenie, resp. obsadenie opiera o mandát Bezpečnostnej rady OSN?

6. Je na priznanie ochrany prináležiacej utečencom podľa článku 9 ods. 2 písm. e) smernice 2004/83 potrebné, aby bolo možné žiadateľa o azyl v prípade plnenia jeho služobných povinností odsúdiť podľa štatútu Medzinárodného trestného súdu (prvá alternatíva), alebo sa ochrana prináležiaca utečencom prizná už v tom prípade, keď sa táto hranica nedosiahla, to znamená, keď sa žiadateľ o azyl síce nemusí obávať nijakého trestného stíhania, ale výkon vojenskej služby napriek tomu nemôže zosúladiť so svojím svedomím (druhá alternatíva)?

7. Pokiaľ treba na šiestu otázku odpovedať v zmysle druhej alternatívy:

Vylučuje skutočnosť, že žiadateľ o azyl nevyužil riadny postup odopretia výkonu vojenskej služby pre výhradu vo svedomí, hoci na to mal príležitosť, ochranu prináležiacu utečencom v zmysle uvedených predpisov, alebo táto ochrana prichádza do úvahy aj vtedy, keď ide o aktuálne rozhodnutie podľa svedomia?

8. Predstavuje potupné prepustenie z armády, uloženie trestu odňatia slobody, ako aj sociálne zavrhnutie a z toho vyplývajúce znevýhodnenia čin prenasledovania v zmysle článku 9 ods. 2 písm. b) alebo c) smernice 2004/83?“

O prejudiciálnych otázkach

Úvodné pripomienky

- 22 V prvom rade treba pripomenúť, že z odôvodnení 3, 16 a 17 smernice 2004/83 vyplýva, že Ženevský dohovor predstavuje základný kameň medzinárodného právneho režimu ochrany utečencov a že ustanovenia tejto smernice, ktoré sa týkajú podmienok priznania postavenia utečenca, ako aj obsahu tohto postavenia, boli prijaté s cieľom pomôcť príslušným orgánom členských štátov pri uplatňovaní tohto dohovoru, opierajúc sa o spoločné pojmy a kritériá (rozsudok X a i., C-199/12 až C-201/12, EU:C:2013:720, bod 39 a citovaná judikatúra).
- 23 Ustanovenia smernice 2004/83 je preto potrebné vykladať vzhľadom na jej celkovú štruktúru a cieľ pri súčasnom rešpektovaní Ženevského dohovoru a iných relevantných zmlúv, na ktoré odkazuje článok 78 ods. 1 ZFEÚ. Ako vyplýva z odôvodnenia 10 tejto smernice, tento výklad musí rešpektovať aj práva uznané Chartou základných práv Európskej únie (rozsudok X a i., EU:C:2013:720, bod 40).

- 24 V druhom rade je vhodné pripomenúť, že v zmysle článku 2 písm. c) smernice 2004/83 je utečencom okrem iného štátny príslušník tretej krajiny, ktorý sa nachádza mimo tejto krajiny „kvôli oprávnenej obave pred prenasledovaním“ z rasových, náboženských alebo národnostných dôvodov, z dôvodu zastávania určitého politického názoru alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine a ktorý „v dôsledku uvedených obáv“ nemôže prijať alebo odmieta „ochranu“ tejto krajiny. Dotknutý štátny príslušník teda musí mať kvôli pomerom existujúcim v jeho krajine pôvodu oprávnenú obavu, že bude vystavený prenasledovaniu na základe aspoň jedného z piatich dôvodov vymenovaných v tejto smernici a v Ženevskom dohovore (rozsudok Salahadin Abdulla a i., C-175/08, C-176/08, C-178/08 a C-179/08, EU:C:2010:105, body 56 a 57).
- 25 V treťom rade treba zdôrazniť, že článok 9 smernice 2004/83 definuje okolnosti, ktoré umožňujú posúdiť určité činy ako činy prenasledovania v zmysle článku 1 časti A Ženevského dohovoru. V tejto súvislosti článok 9 ods. 1 písm. a) tejto smernice spresňuje, že príslušné činy musia byť dostatočne závažné z dôvodu svojej povahy alebo svojho opakovania tak, aby predstavovali závažné porušovanie základných ľudských práv, najmä absolútnych práv, od ktorých nie je možné nijaké odstúpenie podľa článku 15 ods. 2 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Okrem toho článok 9 ods. 1 písm. b) uvedenej smernice spresňuje, že kumulácia rôznych opatrení, vrátane porušovaní ľudských práv, ktorá je dostatočne závažná na to, aby jednotlivca postihovala podobným spôsobom, ako je uvedené v článku 9 ods. 1 písm. a) tej istej smernice, sa má tiež považovať za prenasledovanie. Z týchto ustanovení vyplýva, že porušenie základných práv musí na to, aby predstavovalo prenasledovanie v zmysle článku 1 časti A Ženevského dohovoru, dosiahnuť určitý stupeň závažnosti (rozsudok X a i., EU:C:2013:720, body 51 až 53).
- 26 V štvrtom rade je dôležité uviesť, že podľa článku 4 ods. 3 písm. a), b) a c) smernice 2004/83 sa pri individuálnom posudzovaní žiadosti o medzinárodnú ochranu majú zohľadniť všetky relevantné skutočnosti týkajúce sa krajiny pôvodu v čase prijatia rozhodnutia o žiadosti, informácie a dokumenty predložené žiadateľom, ako aj jeho individuálne postavenie a osobná situácia.
- 27 Ustanovenia článku 9 ods. 2 písm. e) smernice 2004/83, tak, ako sa na ne odvoláva vnútroštátny súd vo svojich prvých siedmich otázkach, ako aj článku 9 ods. 2 písm. b) a c), na ktoré sa odvoláva uvedený súd vo svojej ôsmej otázke, treba vykladať vzhľadom na vyššie uvedené úvahy.
- 28 Z tohto hľadiska treba tiež pripomenúť, že podľa článku 9 ods. 2 smernice 2004/83 „činy prenasledovania [v zmysle článku 1], môžu, *inter alia*, nadobúdať formu... b) zákonných, správnych, policajných a/alebo súdnych opatrení, ktoré sú samotné diskriminačné alebo ktoré sú vykonávané diskriminačným spôsobom; c) stíhania alebo potrestania, ktoré je neúmerné alebo diskriminačné;... e) stíhania alebo potrestania kvôli odmietnutiu vykonania vojenskej služby v čase konfliktu tam, kde vykonávanie vojenskej služby by znamenalo činy alebo akty spadajúce pod klauzuly vylúčenia[,] ako je uvedené v článku 12 odsek 2“.
- 29 Ďalej, pokiaľ ide o článok 12 ods. 2 smernice 2004/83, ako uviedla generálna advokátka v bodoch 39 až 43 svojich návrhov, v kontexte veci samej je relevantný len odkaz na „vojnové zločiny“ uvedené v bode a) tohto odseku.

O prvej až siedmej otázke

- 30 Týmito otázkami, ktoré je vhodné skúmať spoločne, sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa majú ustanovenia článku 9 ods. 2 písm. e) smernice 2004/83 vykladať v tom zmysle, že určité okolnosti týkajúce sa najmä povahy funkcií, ktoré vykonáva dotknutý vojak, povahy odmietnutia, ktoré prejavil, povahy predmetného konfliktu a povahy trestných činov, do ktorých bol zapojený, majú rozhodujúci vplyv pri posúdení, ktoré musia vykonať vnútroštátne orgány na preverenie toho, či sa na situáciu, o akú ide vo veci samej, vzťahuje pôsobnosť týchto ustanovení.

- 31 Pred takýmto posúdením dosahu uvedených okolností treba na jednej strane uviesť, že nie je sporné, že vo veci samej je štátny príslušník, ktorý žiada o postavenie utečenca, vystavený vo svojej krajine pôvodu stíhaniu a sankciám za to, že v čase konfliktu odmietol vykonať svoju službu. V dôsledku toho sa tieto otázky, ako vyplýva aj z rozhodnutia vnútroštátneho súdu, netýkajú dôvodov prenasledovania, uvedených v článku 10 smernice 2004/83, ale len okolností, ktoré sa vyžadujú na to, aby sa toto stíhanie a tieto sankcie mohli posúdiť ako „činy prenasledovania“ tak, ako sú uvedené v článku 9 ods. 2 písm. e) tejto smernice.
- 32 Na druhej strane je dôležité pripomenúť, že cieľom smernice 2004/83, ako vyplýva najmä z jej odôvodnení 1 a 6, je identifikovať osoby, ktoré, nútené okolnosťami, skutočne a legitímne potrebujú medzinárodnú ochranu v Únii. Kontext tejto smernice je hlavne humanitárny (pozri v tomto zmysle rozsudok B a D, C-57/09 a C-101/09, EU:C:2010:661, bod 93).
- 33 V tomto zmysle treba konštatovať, že ustanovenia článku 9 ods. 2 písm. e) smernice 2004/83 v súvislosti s tým, že sa vzťahujú na odmietnutie vykonania vojenskej služby v čase konfliktu, ak by táto služba znamenala vojnové zločiny, nie sú nijako obmedzené, pokiaľ ide o osoby, ktorých sa takáto služba týka. Preto treba pripustiť, že normotvorca Únie prijatím týchto ustanovení nemal v úmysle obmedziť ich uplatnenie na určité osoby vykonávajúce takúto službu v závislosti napríklad od ich zaradenia vo vojenskej hierarchii, podmienok, za akých boli prijatí do služby, alebo povahy činností, ktoré vykonávajú. Ako uviedla generálna advokátka v bode 32 svojich návrhov, tieto ustanovenia sa vzťahujú na všetkých príslušníkov ozbrojených síl, a teda aj na logistický alebo podporný personál.
- 34 Vzhľadom na cieľ smernice 2004/83, pripomenutý v bode 32 tohto rozsudku, ktorým je identifikovať osoby, ktoré, nútené okolnosťami, skutočne a legitímne potrebujú medzinárodnú ochranu v Únii, však kvalita vojenského personálu predstavuje potrebnú, no nie dostatočnú podmienku na priznanie ochrany, ktorá vyplýva z ustanovení článku 9 ods. 2 písm. e) tejto smernice.
- 35 Pokiaľ ide, po prvé, o podmienky uplatnenia článku 9 ods. 2 písm. e) smernice 2004/83, v prvom rade treba uviesť, že toto ustanovenie sa vzťahuje na situáciu konfliktu. Z toho vyplýva, že žiadne odmietnutie vojenskej služby z akéhokoľvek dôvodu mimo takéhoto konfliktu nemôže patriť do pôsobnosti uvedeného ustanovenia. Okolnosti, ktorých dosah na vymedzenie tejto pôsobnosti má Súdny dvor posúdiť, preto musia mať priamu súvislosť s určitým konfliktom.
- 36 V druhom rade zo samotného znenia článku 9 ods. 2 písm. e) smernice 2004/83 vyplýva, že spáchanie vojnových zločinov predpokladá samotná vojenská služba. Toto ustanovenie sa nevzťahuje len na situáciu, v ktorej by bol žiadateľ osobne privedený k spáchaniu takýchto zločinov.
- 37 Z toho vyplýva, že úmyslom normotvorcu Únie bolo objektívne zohľadniť všeobecný kontext, v ktorom sa vykonáva táto služba. V dôsledku toho nie sú v zásade vylúčené situácie, v ktorých by sa žiadateľ na spáchaní takýchto zločinov zúčastňoval len nepriamo, pretože by predovšetkým nepatrilo do bojových zložiek, ale by bol napríklad zaradený do logistickej alebo podpornej jednotky. V dôsledku toho okolnosť, že dotknutá osoba z dôvodu len nepriamej povahy tejto účasti nemôže byť osobne stíhaná podľa kritérií trestného práva, najmä kritérií Medzinárodného trestného súdu, nemôže brániť ochrane, ktorá vyplýva z článku 9 ods. 2 písm. e) smernice 2004/83.
- 38 Hoci však poskytnutie medzinárodnej ochrany nie je vyhradené subjektom, ktoré by mohli byť osobne privedené k spáchaniu aktov kvalifikovaných ako vojnové zločiny, najmä bojovým jednotkám, túto ochranu možno rozšíriť len na také ďalšie osoby, ktoré by pri výkone svojich funkcií mohli byť privedené dostatočne priamo a s rozumnou pravdepodobnosťou k účasti na takýchto aktoch.
- 39 V treťom rade článok 9 ods. 2 písm. e) smernice 2004/83 sleduje ochranu žiadateľa, ktorý odmieta vojenskú službu, pretože sa nechce vystaviť budúcemu spáchaniu aktov takej povahy, akú majú akty uvedené v článku 12 ods. 2 tejto smernice. Dotknutá osoba sa preto môže opierať len o pravdepodobnosť toho, že k takýmto aktom dôjde. Z toho vyplýva, že tieto ustanovenia uvedenej

smernice nemožno vykladať tak, že sa vzťahujú výlučne na situácie, v ktorých je preukázané, že jednotka, ku ktorej patrí žiadateľ, už spáchala vojnové zločiny. Nemožno ani vyžadovať, aby za akty tejto jednotky už boli uložené sankcie Medzinárodným trestným súdom, ak by sa aj predpokladalo, že tento súd by mal právomoc rozhodovať v danej veci.

- 40 V poslednom štvrtom rade treba konštatovať, že v rámci posúdenia skutkových okolností, ktoré podľa článku 4 ods. 3 smernice 2004/83 prináleží výlučne vnútroštátnym orgánom s možnosťou preskúmania súdom, potrebnom na zhodnotenie situácie predmetnej služby síce určité udalosti, ako napríklad minulé konanie jednotky, ku ktorej patrí žiadateľ, alebo trestné sankcie uložené členom tejto jednotky, môžu predstavovať jednu z indícií, vďaka ktorým je pravdepodobné, že táto jednotka znovu spácha vojnové zločiny, tieto situácie však samy osebe nemôžu automaticky v čase odmietnutia služby zo strany žiadateľa o postavenie utečenca preukázať pravdepodobnosť uskutočnenia vojnových zločinov. Posúdenie, ktoré tak musia vykonať vnútroštátne orgány, sa za týchto podmienok môže zakladať len na súhrne indícií, lebo len tento súbor môže s prihliadnutím na všetky predmetné okolnosti preukázať, že zo situácie tejto služby vyplýva pravdepodobnosť uskutočnenia takýchto aktov.
- 41 Pokiaľ ide, po druhé, o dôležitosť, ktorú treba pripísať okolnosti, že dotknutý štát postihuje vojnové zločiny, alebo okolnosti, že k vojenskému zásahu došlo na základe mandátu Bezpečnostnej rady Organizácie Spojených národov alebo na základe spoločného súhlasu medzinárodného spoločenstva, treba na jednej strane uviesť, že vojenský zásah vedený na základe rezolúcie uvedenej Bezpečnostnej rady v zásade ponúka všetky záruky toho, že v súvislosti s ním nedôjde k vojnovým zločinom, a že v zásade to rovnako platí, aj pokiaľ ide o akciu, vo vzťahu ku ktorej existuje medzinárodný spoločný súhlas. Za týchto podmienok síce nikdy nemožno vylúčiť, že v rámci vojnových operácií dôjde k spáchaniu aktov, ktoré sú v rozpore so samotnými princípmi Charty Spojených národov, no treba zohľadniť okolnosť, že k vojenskému zásahu došlo v takomto rámci.
- 42 Na druhej strane treba uviesť, že v súlade s článkom 4 ods. 3 písm. a) smernice 2004/83 treba takúto dôležitosť pripísať aj okolnosti, že štát alebo štáty, ktoré vedú operácie, postihujú vojnové zločiny. Skutočnosť, že v právnom poriadku týchto štátov existujú právne predpisy trestajúce vojnové zločiny a súdy zabezpečujúce ich účinný postih, vedie k malej hodnovernosti tvrdenia, že vojak jedného z týchto štátov by mohol byť privedený k spáchaniu takýchto zločinov, a na takúto skutočnosť teda v žiadnom prípade nemožno neprihliadať.
- 43 Z toho vyplýva, že za takýchto okolností prináleží tomu, kto má záujem o priznanie postavenia utečenca na základe článku 9 ods. 2 písm. e) smernice 2004/83, aby s dostatočnou hodnovernosťou preukázal, že jednotka, ku ktorej patrí, vedie operácie, ktoré sú jej pridelené, alebo ich viedla v minulosti, za takých podmienok, že je vysoko pravdepodobné, že dochádza ku konaniam takej povahy, aké sú uvedené v tomto ustanovení.
- 44 Po tretie, keďže akty prenasledovania, o ktoré sa opiera žiadateľ o postavenie utečenca, musia podľa týchto ustanovení smernice 2004/83 vyplývať z jeho odmietnutia vykonania vojenskej služby, toto odmietnutie musí predstavovať jediný prostriedok umožňujúci tomuto žiadateľovi vyhnúť sa účasti na namietaných vojnových zločinoch. V tejto súvislosti musí posúdenie, ktoré majú vykonať vnútroštátne orgány, v súlade s článkom 4 ods. 3 písm. c) smernice 2004/83 zohľadniť najmä skutočnosť, že v tomto prípade sa žiadateľ nielenže dobrovoľne zaviazal do služby v ozbrojených silách, hoci už boli zapojené do konfliktu v Iraku, ale navyše si v týchto ozbrojených silách po tom, čo v rámci nich absolvoval svoj prvý pobyt v tejto krajine, obnovil svoj záväzok.
- 45 Z toho vyplýva, že okolnosť uvedená vnútroštátnym súdom v jeho siedmej otázke, že žiadateľ o postavenie utečenca nevyužil postup smerujúci k priznaniu postavenia osoby, ktorá odopiera výkon vojenskej služby pre výhradu vo svedomí, vylučuje akúkoľvek ochranu na základe článku 9 ods. 2 písm. e) smernice 2004/83 s výnimkou prípadu, že uvedený žiadateľ preukáže, že vo svojej konkrétnej situácii nemá žiadnu možnosť využiť postup takejto povahy.

46 Vzhľadom na všetky tieto úvahy treba na prvú až siedmu otázku odpovedať, že ustanovenia článku 9 ods. 2 písm. e) smernice 2004/83 sa majú vykladať v tom zmysle, že:

- sa vzťahujú na všetkých príslušníkov ozbrojených síl vrátane logistického alebo podporného personálu,
- sa vzťahujú na situáciu, v ktorej by vykonávaná vojenská služba sama osebe v určitom konflikte predpokladala spáchanie vojnových zločinov, vrátane situácií, v ktorých by sa žiadateľ o postavenie utečenca zúčastňoval na spáchaní takýchto zločinov len nepriamo, pokiaľ by výkonom svojich funkcií s primeranou pravdepodobnosťou poskytol nevyhnutnú podporu na ich prípravu alebo vykonanie,
- sa vzťahujú nielen na situácie, v ktorých je preukázané, že vojnové zločiny už boli spáchané alebo že môžu patriť do pôsobnosti Medzinárodného trestného súdu, ale aj na situácie, v ktorých je žiadateľ o postavenie utečenca schopný preukázať, že je vysoko pravdepodobné, že takéto zločiny budú spáchané,
- posúdenie skutkových okolností, ktoré prináleží výlučne vnútroštátnym orgánom s možnosťou preskúmania súdom a ktoré je potrebné na zhodnotenie situácie predmetnej služby, sa musí zakladať na súhrne indícií spôsobilom s prihliadnutím na všetky predmetné okolnosti, najmä na relevantné skutočnosti týkajúce sa krajiny pôvodu v čase rozhodovania o žiadosti, ako aj na individuálne postavenie a osobnú situáciu žiadateľa, preukázať, že zo situácie služby vyplýva pravdepodobnosť uskutočnenia uvádzaných vojnových zločinov,
- okolnosti, že k vojenskému zásahu došlo na základe mandátu Bezpečostnej rady Organizácie Spojených národov alebo na základe spoločného súhlasu medzinárodného spoločenstva a že štát alebo štáty, ktoré vedú operácie, postihujú vojnové zločiny, treba pri posúdení, ktoré prináleží vnútroštátnym orgánom, zohľadniť, a
- odmietnutie vykonania vojenskej služby musí predstavovať jediný prostriedok umožňujúci žiadateľovi o postavenie utečenca vyhnúť sa účasti na namietaných vojnových zločinoch, a preto pokiaľ nevyužil postup smerujúci k priznaniu postavenia osoby, ktorá odopiera výkon vojenskej služby pre výhradu vo svedomí, táto okolnosť vylučuje akúkoľvek ochranu na základe článku 9 ods. 2 písm. e) smernice 2004/83 s výnimkou prípadu, že uvedený žiadateľ preukáže, že vo svojej konkrétnej situácii nemá žiadnu možnosť využiť postup takejto povahy.

O ôsmej otázke

47 Svojou ôsmou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa majú ustanovenia článku 9 ods. 2 písm. b) a c) smernice 2004/83 vykladať v tom zmysle, že medzi činy prenasledovania, na ktoré sa vzťahujú, treba zahrnúť aj opatrenia, ktorým je vystavený vojak z dôvodu, že odmietol vykonávať vojenskú službu, akými sú uloženie trestu odňatia slobody, prepustenie z armády potupnej povahy, ako aj sociálne zavrhnutie a z toho vyplývajúce znevýhodnenia.

48 Vzhľadom na úvahy, ktoré vnútroštátny súd použil na podporu svojich predchádzajúcich otázok, treba usúdiť, že túto otázku spája uvedený súd len s predpokladom, že vnútroštátne orgány poverené skúmaním žiadosti žalobcu vo veci samej usúdili, že nie je preukázané, že služba, ktorú odmietol vykonať, by predpokladala spáchanie vojnových zločinov.

- 49 Za týchto podmienok treba najprv uviesť, že ustanovenia článku 9 ods. 2 písm. b) a c) smernice 2004/83 sa vzťahujú na akty prijaté orgánmi verejnej moci, ktorých diskriminačná alebo neúmerná povaha musí podľa odseku 1 tohto článku na to, aby bola posúdená ako porušenie základných práv predstavujúce prenasledovanie v zmysle článku 1 časti A Ženevského dohovoru, dosiahnuť určitý stupeň závažnosti, ako bolo pripomenuté v bode 25 tohto rozsudku.
- 50 Ako uviedla generálna advokátka v bode 80 svojich návrhov, určenie, či stíhanie a potrestanie, ktorým by bol vystavený žalobca vo veci samej vo svojej krajine pôvodu z dôvodu, že odmietol vykonávať vojenskú službu, majú neúmernú povahu, predpokladá preverenie toho, či tieto úkony zachádzajú nad rámec toho, čo je potrebné na výkon legitímneho práva dotknutého štátu udržiavať ozbrojené sily.
- 51 Hoci posúdenie tejto potreby predpokladá, že sa zohľadnia okolnosti rôznej povahy, najmä politickej a strategickej, ktoré sú základom legitimacy tohto práva a podmienok jeho výkonu, žiadny spisový materiál predložený Súdnemu dvoru neumožňuje usúdiť, že takéto právo by sa malo v kontexte veci samej spochybníť, ani usúdiť, že jeho výkon neodôvodňuje uloženie trestných sankcií vojakom, ktorí chcú dezertovať zo služby, alebo to, aby boli v takomto prípade prepustení z armády.
- 52 Z údajov poskytnutých vnútroštátnym súdom síce vyplýva, že žalobcovi vo veci samej hrozí trest odňatia slobody za dezerciu s dĺžkou od 100 dní do pätnástich mesiacov, ktorý môže dokonca dosiahnuť až päť rokov, nič zo spisu predloženého Súdnemu dvoru však neumožňuje usúdiť, že takéto opatrenia by zjavne prekročili to, čo je potrebné na výkon legitímneho práva dotknutého štátu udržiavať ozbrojené sily.
- 53 Vnútroštátnym orgánom však v tejto súvislosti prináleží skúmať všetky relevantné skutočnosti týkajúce sa krajiny, z ktorej pochádza žiadateľ o postavenie utečenca, vrátane zákonov a nariadení tohto štátu a spôsobu, akým sú uplatňované, ako stanovuje článok 4 ods. 3 písm. a) smernice 2004/83.
- 54 Ďalej, pokiaľ ide o skúmanie diskriminačnej povahy predmetných aktov, toto skúmanie by predpokladalo preveriť, či z hľadiska cieľov sledovaných právnou úpravou vyplývajúcou z legitímneho výkonu práva udržiavať ozbrojené sily možno situáciu vojakov odmietajúcich výkon svojej služby porovnať so situáciou iných osôb, a tak zisťovať, či sankcie uložené uvedeným vojakom môžu mať zjavne diskriminačnú povahu. Spisový materiál predložený Súdnemu dvoru neumožňuje usúdiť, že v tejto veci existuje takáto porovnateľná situácia. V každom prípade prináleží vnútroštátnym orgánom, aby to preverili.
- 55 Napokon „sociálne zavrhnutie a z toho vyplývajúce znevýhodnenia“ uvedené v otázke vnútroštátneho súdu sa nejavia ako následky opatrení, stíhaní alebo sankcií uvedených v článku 9 ods. 2 písm. b) a c) smernice 2004/83, a teda nemožno na ne hľadieť tak, že by ako také medzi ne patrili.
- 56 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy treba na ôsmu otázku odpovedať, že ustanovenia článku 9 ods. 2 písm. b) a c) smernice 2004/83 sa majú vykladať v tom zmysle, že za takých okolností, aké sú vo veci samej, sa nezdá, že opatrenia, ktorým by bol vystavený príslušník ozbrojených síl z dôvodu, že odmietol vykonávať svoju službu, akými sú uloženie trestu odňatia slobody alebo prepustenie z armády, by mohli byť z hľadiska legitímneho výkonu práva dotknutého štátu udržiavať ozbrojené sily považované za natoľko neúmerné alebo diskriminačné, že by patrili medzi činy prenasledovania, ktoré sú uvedené v týchto ustanoveniach. Vnútroštátnym orgánom však prináleží, aby to preverili.

O trovách

- 57 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (druhá komora) rozhodol takto:

1. Ustanovenia článku 9 ods. 2 písm. e) smernice Rady 2004/83/ES z 29. apríla 2004 o minimálnych ustanoveniach pre oprávnenie a postavenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva ako utečencov alebo osôb, ktoré inak potrebujú medzinárodnú ochranu, a obsah poskytovanej ochrany, sa majú vykladať v tom zmysle, že:
 - sa vzťahujú na všetkých príslušníkov ozbrojených síl vrátane logistického alebo podporného personálu,
 - sa vzťahujú na situáciu, v ktorej by vykonávaná vojenská služba sama osebe v určitom konflikte predpokladala spáchanie vojnových zločinov, vrátane situácií, v ktorých by sa žiadateľ o postavenie utečenca zúčastňoval na spáchaní takýchto zločinov len nepriamo, pokiaľ by výkonom svojich funkcií s primeranou pravdepodobnosťou poskytol nevyhnutnú podporu na ich prípravu alebo vykonanie,
 - sa vzťahujú nielen na situácie, v ktorých je preukázané, že vojnové zločiny už boli spáchané alebo že môžu patriť do pôsobnosti Medzinárodného trestného súdu, ale aj na situácie, v ktorých je žiadateľ o postavenie utečenca schopný preukázať, že je vysoko pravdepodobné, že takéto zločiny budú spáchané,
 - posúdenie skutkových okolností, ktoré prináleží výlučne vnútroštátnym orgánom s možnosťou preskúmania súdom a ktoré je potrebné na zhodnotenie situácie predmetnej služby, sa musí zakladať na súhrne indícií spôsobilom s prihliadnutím na všetky predmetné okolnosti, najmä na relevantné skutočnosti týkajúce sa krajiny pôvodu v čase rozhodovania o žiadosti, ako aj na individuálne postavenie a osobnú situáciu žiadateľa, preukázať, že zo situácie služby vyplýva pravdepodobnosť uskutočnenia uvádzaných vojnových zločinov,
 - okolnosti, že k vojenskému zásahu došlo na základe mandátu Bezpečnostnej rady Organizácie Spojených národov alebo na základe spoločného súhlasu medzinárodného spoločenstva a že štát alebo štáty, ktoré vedú operácie, postihujú vojnové zločiny, treba pri posúdení, ktoré prináleží vnútroštátnym orgánom, zohľadniť, a
 - odmietnutie vykonania vojenskej služby musí predstavovať jediný prostriedok umožňujúci žiadateľovi o postavenie utečenca vyhnúť sa účasti na namietaných vojnových zločinoch, a preto pokiaľ nevyužil postup smerujúci k priznaniu postavenia osoby, ktorá odopiera výkon vojenskej služby pre výhradu vo svedomí, táto okolnosť vylučuje akúkoľvek ochranu na základe článku 9 ods. 2 písm. e) smernice 2004/83 s výnimkou prípadu, že uvedený žiadateľ preukáže, že vo svojej konkrétnej situácii nemá žiadnu možnosť využiť postup takejto povahy.
2. Ustanovenia článku 9 ods. 2 písm. b) a c) smernice 2004/83 sa majú vykladať v tom zmysle, že za takých okolností, aké sú vo veci samej, sa nezdá, že opatrenia, ktorým by bol vystavený príslušník ozbrojených síl z dôvodu, že odmietol vykonávať svoju službu, akými sú uloženie trestu odňatia slobody alebo prepustenie z armády, by mohli byť z hľadiska

legitímneho výkonu práva dotknutého štátu udržiavať ozbrojené sily považované za natoľko neúmerne alebo diskriminačné, že by patrili medzi činy prenasledovania, ktoré sú uvedené v týchto ustanoveniach. Vnútroštátnym orgánom však prináleží, aby to preverili.

Podpisy